OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
Lainsäädäntöneuvos Liisa Leppävirta

Lausunto
5.9.2022

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Oikeusministeriön lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle (HE 105/2022 vp)

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt oikeusministeriön lausuntoa koskien hallituksen esitystä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta (HE 105/2022 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia.

Esityksestä lausutaan kunnioittavasti seuraavaa:

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esitysluonnoksesta lausunnon esityksen valmisteluvaiheessa. Oikeusministeriön lausunnossa esitetyt huomiot esityksen suhteesta julkisuuslakiin ja tietosuojasääntelyyn on otettu asianmukaisesti huomioon eduskunnassa käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä.

Esityksen suhde perustuslain 12 §:n 2 momentissa turvattuun julkisuusperiaatteeseen

Valtiosääntöoikeudellisesta näkökulmasta oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että perustuslakivaliokunta on vuonna 2005 katsonut, että salassapidon pääsääntöön perustuva verotustietojen julkisuuslaki ilmentää perustuslain 12 §:n 2 momentin julkisuusperiaatteen näkökulmasta nurinkurista lähtökohtaa. Valiokunta katsoi lausunnossaan, että tuolloin suunnitellussa lainsäädännön jatkovalmistelussa oli syytä

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

arvioida verotustietojen julkisuuslain rakennetta ja sen suhdetta perustuslain 12 §:n 2 momentin säännöksiin (PeVL 40/2005 vp, s. 2—3). Vuonna 2014 perustuslakivaliokunta totesi, että se pitää valitettavana, että edellä mainitun kaltaista arviointia ei ole vieläkään tehty. Valiokunta piti tärkeänä, että valtioneuvoston piirissä selvitetään kokonaisvaltaisesti verotustietojen ja niitä vastaavien tietojen julkisuuden ja salassapidon suhdetta perustuslain julkisuusperiaatteeseen. Sääntelyvaihtoehtoja harkittaessa on syytä kiinnittää huomiota sekä sääntelyn julkisuusperiaatetta toteuttavaan rakenteeseen, että siihen, miten säännökset asiallisesti toteuttavat julkisuusperiaatteen mukaista tiedonsaantioikeutta. Valiokunnan mielestä tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös mahdollisuuksia laajentaa verotustietojen julkisuutta. (PeVL 4/2014 vp)

Esityksessä ei ole otettu kantaa edellä mainittuihin perustuslakivaliokunnan kannanottoihin tarpeesta arvioida lakia kokonaisvaltaisemmin uudelleen. Esityksessä säädettäisiin siitä, että tuloverotuksessa ja kiinteistöverotuksessa myös verotuksen päättymisen jälkeen tehdyt muutokset verotukseen tulisivat julkisiksi. Toisaalta säädettäisiin verotietojen julkisuutta supistaen siitä, että ennakoiden määrää koskeva tieto ei enää jatkossa olisi julkinen. Siltä osin kuin lakia muutettaisiin, kyse olisi toisaalta tiettyjen verotustietojen julkisuuden laajentamisesta ja toisaalta tiettyjen verotustietojen julkisuuden kaventamisesta. Esitys tukee perustuslain 12.2 §:ssä turvattua julkisuusperiaatetta siltä osin kuin esitys laajentaa verotietojen julkisuutta. Siltä osin kuin esityksellä supistettaisiin verotietojen julkisuutta, esityksessä on säätämisjärjestysperusteluissa esitetty asianmukaiset perusteet julkisuuden kaventamiselle, jotka liittyvät muun muassa siihen, että ennakoiden määrää koskevan tiedon merkitys on muuttunut lakimuutosten johdosta siten, että sitä voidaan tietyissä tilanteissa pitää jopa harhaanjohtavana. Esitys on asianmukaisesti perusteltu perustuslaissa turvatun julkisuusperiaatteen näkökulmasta.